

Raczkowski obraża
w muzeum

36

Częstochowa narzeka
na pielgrzymów

10

Chopin
z blokowiska

14

Katastrofa, która
ocaliła ludzkość

20

**PRZE
KROJ**

NR 30 (3448) / 25 LIPCA 2011 / CENA 3,99 ZŁ
WWW.PRZEKROJ.PL w tym 8% VAT

Kobiety 5 na sprzedaż

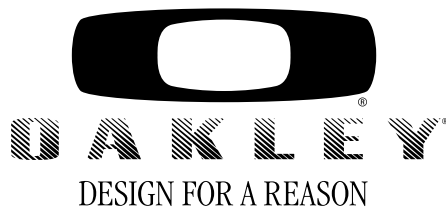
15 milionów niewolnic

INDEKS
371424

ISSN 0033-2488
9 770033 248106
30

Prêt-à- kick-ass.

o-shop.com | Autoryzowany Dealer Oakley | Warszawa
+48 668848386, shop@o-shop.com

PRZEKROJ

Założony w roku 1945 w Krakowie redaktor Marian Eile

„Przekrój” w sieci

OLAF SZEWCZYK

*Gdy rydwan Achilla dzielnego
cwałem rączył Stasię ciągnął
pod murami Troi,
nie o jego śmierć kości
rzucali bogowie, wyroku Mojr
wypatrując.*

*Nie w jego łapy mocarne
mierzył z łuku Parys,
co z Hekabe łoża,
nie przeszła Staśka spojrzeniem
morderczym Helena.
Nie Staśka męstwo opiewały
pieśni i eposy
wędrownych ślepców,
co lirze mykeńskiej wtórując,
słowem wykuli pamięć
o bitwy tej czynach.*

*Albowiem consuetudinīs vis
magna est, i zdarzyć się nie może,
by człek jaki dostrzegł wielkość
w zwykłym brontozaurze,
choćby męstwem przewyższał
najpierwszych mężów Hellady.
Któż spisze jego czyny,
któż chwałę należną mu odda?
Któż tren o nim zacznie
pokornymi słowy:
Arma virumque cano?
Któż usta twe zamknął,
Wergiliuszu, żeś Staśka
heroizm przemilczał?*

*Czy od świtu dziejów
aż po kres wieczności
żyć będzie Stasię wśród
nas niczym duch z Erebu,
cień jeno rzucając na historii
kartę? Wielki niedoce...*

– Stasieek! Zupa! – nagły zew koleżanki małżonki oderwał Staśka od pracy twórczej. Odłożył pióro i poczłapał do jadalni.
– I co? – warknęła groźnie. – Skończyłeś wreszcie pisać CV?
– Prawie – rzekł pokornie, kładąc uszy po sobie. – Jeszcze tylko ostatnie zdanie...
– Masz problem, mówiłam: przepis gotowca z www.przekroj.pl. Po obiedzie skończysz – i galopem do kadri! Nie ty jeden chciałbyś fuchę tragarza, nieudaczniku! Do uczciwej roboty byś się wziął, a nie głupoty wypisywał na

redakcja@przekroj.pl

DOCIEKLIWIE, ACZ NIEPRZESADNIE, NIE PISZEMY...

...że nieznaną dotąd ani z zainteresowania historią literatury, ani z prolustracyjnych przekonań Wojciech Czuchnowski w zwałym donosie (o zabawnym tytule „Grzebanie w życiorysach to wasze metody”, „GW” z 19 lipca) przykładowie zlustrował Jarosława Marka Rymkiewicza, wypominając mu, że w 1964 roku podpisał atakujący „List 34”, list 600 lojalnych wobec

władzy pisarzy. Bo, po pierwsze, bardzo to ładnie, ale Czuchnowski najwyraźniej nie wie, że ów list podpisało wówczas także paru aktualnie ulubionych przez „Gazetę Wyborczą” autorów/autorek. A któż taki? Nieważne. Bo to nie są nasze metody.

...że młoda nadzieja SLD Tomasz Kalita odetchnął z ulgą, bo będzie można jednak

nosić koszulki z Che Guevarą, który jest dla niego „kimś bardzo ważnym”. Bo miło nam, ale i mało nam. Dość będzie, kiedy każdy towarzysz założy koszulinę z jakimś komunistycznym zbrodniarzem. Kandydatów do wyniesienia na SLD-owskie biusty na pewno nie zabraknie.

...że tymczasem Rymkiewicza skazano. Bo głupich nie sieją.

...i że w ogóle tośmy się zamknęli w domu i chwilowo przestaliśmy wychodzić. Bo zobaczyliśmy filmik o tym, jak to litościwy prezes Kaczyński otwiera pospólstwu szklane drzwi.

...że na tym tłumaczenie (się) kończymy. Bo, jak wiadomo, u nas, na zielonej wyspie, tłumaczenie nigdy się nie kończy.

MARCIN SENDECKI

MAREK RACZKOWSKI

LAST MINUTE KRZYSZTOF PŁYTA

Jakie są skutki wyroku Trybunału w sprawie billboardów? Partie pokażą kandydatów wielkiego formatu.

TEMAT Z OKŁADKI

- 5 **15 milionów kobiet na świecie to niewolnice.** W Polsce ofiarami handlu ludźmi co roku pada 10 tysięcy osób. Są bite, gwałcone, mordowane. Nie opowiadamy bajek. Łukasz Wójcik, Agata Jankowska i Łukasz Działkiewicz dotarli do wstrząsających relacji

PRZEDE WSZYSTKIM

- 10 **Jasna Góra przyjmuje rocznie trzy miliony pielgrzymów.** Częstochowa nic z tego nie ma poza długami. Lokalni samorządowcy nawołują: już czas, żeby zacząć liczyć nie tylko państwów, ale i koszty. Tekst Małgorzata Święchowicz
- 14 **Choć nie ma jeszcze 20 lat, występował w nowojorskiej Carnegie Hall.** To wielkie osiągnięcie, ponieważ Maks jest autystyczny i nie widzi. A ponieważ urodził się w Polsce, jest również niewidzialny. Dla urzędników, instytucji, programów. – Pomóżmy mu – apeluje Michał Olszański
- 16 **Jeśli po 2 sierpnia zbankrutują Stany Zjednoczone,** a wkrótce potem rozpadnie się strefa euro, będzie to wina agencji ratingowych. Tak twierdzą politycy, którzy przecież zawsze chcą dobrze – pisze Łukasz Wójcik

ROZMOWA PRZEKROJU

- 18 Grzegorz Miecugow rozmawia z **prof. Andrzejem Zybortowiczem** o polskich oligarchach

CYWILIZACJA

- 20 **Dinozaury z książką, w operze, na jachcie?** Jaką cywilizację mogłyby stworzyć, gdyby katastrofa sprzed 65 milionów lat nie wybiła większości z nich, dając szansę ssakom – zastanawia się Anna Piotrowska
- 23 **Też pytanie!**
- 24 **Dość złudzeń.** Mimo ostrych mrozów ostatniej zimy i prognoz zwiastujących rychłe nadejście nowej „małej epoki lodowcowej”, robi się coraz bardziej gorąco. A to oznacza, że **mierzymy prosto ku katastrofie** – twierdzi Olaf Szewczyk

NA POCZĄTEK

Wszystcy chcemy niewolników

AGATA JANKOWSKA
REPORTERKA
DZIAŁU PRZEDE
WSZYSTKIM

W prężnie demokratyzującym się świecie, wśród międzynarodowych sojuszy, praw, konwencji i paragrafów ukrywają się odarte z godności niewolnice. Chłostane metalowym prętem, piętnowane na ciele żarem z papierosa, gwałcone, zmuszane do nierządu, a za nieposłuszeństwo mordowane. O tym, że nigdy nie było ich tak wiele jak teraz i że nigdy nie były tak tanie, piszemy na stronie 5.

Kogo winić za ich los? Być może nieudolne prawo? Choć przecież nigdy wcześniej nie stało ono tak twardo w obronie słabszych. Może kulturę odległych krajów? Ale przecież współczesne niewolnictwo zbiera żniwo także w zachodniej Europie i Ameryce.

Zbrodni niewolnictwa winien jest współczesny człowiek, bo w istotę człowieczeństwa wpisana jest chęć władzy nad innymi. Czujemy się lepsi, mogąc decydować o losie drugiej osoby, i chętnie wykorzystujemy poczucie własnej wyższości. Wielu nie zawaha się przed mobbingiem podwładnego, wielu nie ma rozterek, gdy okłada pięściami żonę lub dzieci. Byłe tylko robiły, co im się każe. Ale tego nikt dziś nie nazwie niewolnictwem.

Są i tacy, którzy kupują sobie kobiety na własność i szczerze wierzą, że mogą zrobić z nią, co im się żywnie podoba. Nie zmienia tego żadna konwencja międzynarodowa, żadna technologia, żadna nowoczesność. Tacy już jesteśmy.

- 25 **Korzystaj oszczędza**

KULTURA

- 26 **Wydadz sobie książkę.** To łatwe i niedrogie. Jeśli nie wiesz po co, sprawdź w tekście Jacka Tomczuka, dlaczego robią to inni
- 29 **Crowe, Redford, Domingo i Lambert opowiedzą światu o Polsce w filmie, za który zapłaci MSZ.** Wojtek Kałużyński o nietypowej promocji z gladiatorem w roli głównej

- 30 **„Druhny” to dobra komedia.** Kristen Wiig, która gra w tym filmie jedną z głównych ról, opowiada Joannie Ozdobińskiej, co ją śmieszy

- 31 Stach Szablowski odkrywa w Brukseli **polską sztukę**

LEKTURA

- 32 Katarzyna Janowska rozmawia z **Bartkiem Konopką** o ojc

OTWÓRZ OCZY

- 36 **Raczkowski obraża w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.** Zresztą nie tylko on. Małe piekielko skatologii, grubego seksu, niesmacznego żartu i wszelkiego rodzaju niepoprawności odwiedził Stach Szablowski

RECENZJE

- 40 **Film:** Kałużyński odkrywa Amerykę
41 **Książka:** Sendeki chwali Górze
42 **Muzyka:** Szubrycht zachwycą się Zakopower
43 **Gry:** Szewczyk odwiedza piekło umysłu Alicji
44 **Teatr:** Drewniak nie wie, co myśleć o Lifanowie

ZAWSZE W PRZEKROJU

- 45, 46, **Rozmaitości**
47, 50 z krzyżówką, Kronikami popkultury Orbitowskiego, Lewomyślnie Kurkiewicza, ładnymi rzeczami Salwy i kuchnią Gesslera
48 **Dziennik** Jerzego Pilcha
49 **Stopkiatka**
3, 25, 50 **Raczkowski**

ADRES REDAKCJI:
ul. Ślusarska 9/28, 30-702 Kraków,
tel. 12 394 73 00, faks 12 394 73 11
Oddział w Warszawie:
ul. Nowogrodzka 47 A, 00-695 Warszawa,
tel. 22 525 99 33, faks 22 525 99 88,
www.przekroj.pl
e-mail: redakcja@przekroj.pl
lub imie.nazwisko@przekroj.pl

REDAKTOR NACZELNY:
Artur Rumianek
ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO:
Donat Szyller
SEKRETARZE REDAKCJI:
Piotr Witek (szef), Marcin Kijowski
SEKRETARIAT:
Karolina Łajkowska, tel. 22 525 99 33
PRZEDE WSZYSTKIM: wydawstwa@przekroj.pl,
Mariusz Nowik (szef),
Łukasz Wójcik (zastępca szefa),
Agnieszka Fiedorowicz,
Anna Szulc, Małgorzata Święchowicz,
Joanna Woźniczko-Czczott;
stałe współpracujacy:
Agata Jankowska, Marcelina Szumer
CYWILIZACJA OŚRODKA: nauka@przekroj.pl,
Olaf Szewczyk (szef), stałe współpracujacy:
Piotr Stanisławski, Irena Cieśliska,
Piotr Kossobudzki
KONIEC Z KULTURĄ: kultura@przekroj.pl,
Jacek Wakar (szef),
Marcin Sendeki (zastępca szefa),
Tadeusz Nyczek, Karolina Pasternak,
Jacek Tomczuk; stałe współpracujacy:
Kuba Dąbrowski, Łukasz Drewniak,
Sebastian Frąckiewicz, Mariusz Herma,
Anna Jastrzębska, Ola Salwa, Jacek Sieradzki,
Jarosław Szubrycht, Bartek Winczewski
ROZMAITOŚCI, KRZYŻÓWKI:
rozrywka@przekroj.pl, Marcin Pieszczyk;
stałe współpracujacy Kaliber 45
PRACOWNIA GRAFICZNA:
Wojtek Piechoński (szef),
Beata Białogłowska-Piwko, Beata Danowska,
Anna Kondel, Karolina Kowalska,
Wojciech Brdej, Marcin Hernas,
Krzysztof Zakrzewski
FOTODZIENIA: foto@przekroj.pl,
Marcin Kapica, Michał Okta, Karolina Sekula
KOREKTA:
Dorota Dul, Tatiana Hardej, Alicja Listwan,
Monika Ples, Katarzyna Rycko
PROJEKT GRAFICZNY:
Kasper Skirgajło-Krajewski
ARCHIWUM: Dominika Bok
OBROBKA ZDJĘĆ, PRZYGOTOWANIE DO DRUKU: Andrzej Tchórzewski, Paweł Wójcik

STRONA INTERNETOWA I IPAD:
Marcin Cichoński, Marcin Kijowski (szefowie)
REDAKTORZY: Monika Hrycko-Skowron,
Tomasz Róg, Maria Wodkowska
GRAFICY: Katarzyna Bażela, Jakub Bieda,
Martyna Marzec
MULTIMEDIA: Anna Bajorek, Mikołaj Tocki

Wydawnictwo Przekrój Sp. z o.o.
ul. Ślusarska 9/28, 30-702 Kraków,
tel. 12 394 73 00, faks 12 394 73 11
Oddział w Warszawie:
ul. Nowogrodzka 47 A, 00-695 Warszawa,
tel. 22 525 99 53, faks 22 525 99 88

PREZES WYDAWNICTWA:
Agata Kalińska
DYREKTOR WYDAWNICTWA:
Sławomir Mokrzycki
DYREKTOR DS. NOWYCH MEDIÓW:
Artur Rumianek
PROMOCJA I MARKETING:
promocja@przekroj.pl
Jakub Maszkowski, Milena Ostólska
BIURO REKLAMY:
reklama@przekroj.pl,
Grzegorz Makowski, p.o. dyrektor biura
reklamy 695 414 905, Małgorzata Skorupa
601 432 821, Agnieszka Pawelec
601 550 348
DYREKTOR DYSTRYBUCJI:
Elzbieta Maciążek
DRUK: RR Donnelley

Artykułów niezamówionych nie zwracamy.
Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian
i skrótów w nadesłanych artykułach i listach.

Rysunek na okładce:
Bartosz Kosowski

PRENUMERATA TYGODNIKA „PRZEKROJ”

PRZEDE WSZYSTKIM – należy dokonać przelewu na konto: Wydawnictwo Przekrój Sp. z o.o., ul. Nowogrodzka 47 A, 00-695 Warszawa, **Alior Bank SA 80 2490 0005 0000 4600 1542 1792** i wysłać dowód wpłaty faksem: 22 525 99 88 lub e-mailem: prenumerata@przekroj.pl. Cena prenumeraty w 2011 r.: rocznej – **166,40 zł**, półrocznej – **83,20 zł**. Informacji udziela Dział Dystrybucji tel. 22 525 99 69 Prenumerata przez RUCH SA – RUCH SA prenumerata krajowa – 804 200 600, prenumerata zagraniczna – (+48) 22 532 88 16; 22 532 88 23, www.ruch.pol.pl

DOSTĘP NA STRONĘ WWW I WERSJE NA IPADA

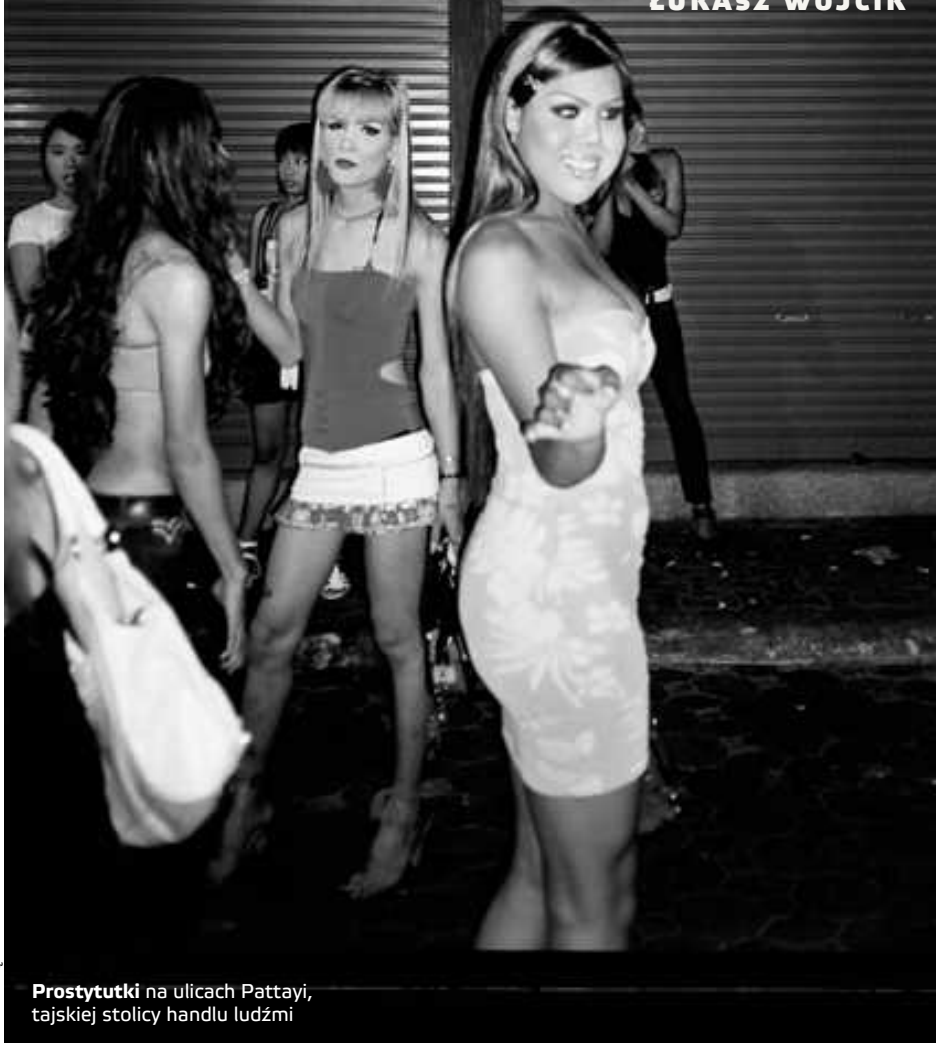
Cena abonamentu na iPad i w Internecie: tygodniowy – **3,69 zł**, kwartalny – **30,75 zł**; roczny (z rabatem 30 proc.) – **99 zł**. Do wykupienia na www.przekroj.pl oraz w App Store. Informacje: wsparcie@przekroj.pl

Niewolne

Bite, gwałcone, mordowane, wykorzystywane do najgorszych zajęć – na świecie w niewoli żyje 15 milionów kobiet. Tylko w Polsce co roku ofiarami handlu ludźmi pada ich siedem tysięcy. Nigdy dotąd niewolnice nie były tak źle traktowane. Ani tak tanie

ŁUKASZ WÓJCIK

Prostytutki na ulicach Pattayi, tajskiej stolicy handlu ludźmi

for: Kuba Dąbrowski

Agnieszka była dziewczyną Naeema, mechanika samochodowego z kartą stałego pobytu w Polsce. Naeem został dla niej w Pakistanie żoną i syna, ona dla niego przeszła na islam. Urodziło im się czworo dzieci. Siedem lat temu Agnieszka razem z nimi, bez Naeema, pojechała do Pakistanu, aby poznać rodzinę swego partnera. Przeżyła tam koszmar. Do jedzenia dostawała tylko resztki ze stołu. Gdy jej córka zachorowała, musiała na ulicy żebrać o pieniądze na leczenie, bo rodzina męża stwierdziła, że to nie ich sprawa. Przecież nie jest żoną ich syna. Po roku wróciła do Łodzi, zostawiając dzieci z pakistańskimi dziadkami.

Wtedy koszmar zaczął się na dobre. Naeem uwięził kobietę i zmuszał do prostytucji, szantażując, że jeśli ucieknie, już nigdy nie zobaczy dzieci. Na początku odbierał jej osiem tysięcy złotych miesięcznie. To jednak było za mało. Aby zmusić Agnieszkę do większej wydajności, bił ją i znęcał się psychicznie. W nagrodę za lepsze wyniki „sprzedaży” pozwalał telefonować do dzieci. Za każdy telefon kazał sobie płacić sto lub dwieście złotych.

Agnieszce w końcu udało się wyjechać do Pakistanu po dzieci. Ale tam rodzina Naeema zabrała jej paszport, więziła i traktowała jak niewolnicę, zmuszając do całonocnej pracy. Uciekła z maluchami i schroniła się w polskiej ambasadzie, a potem wróciła do kraju.

Nie wyciągnęła jednak z tego dramatu wniosków. W Łodzi skorzystała z propozycji skruszonego Naeema i zamieszkała z nim, w jego mieszkaniu przy alei Kościuszki. Pewnego dnia Pakistańczyk wszedł do pokoju kobiety i zadał jej dwa ciosy w brzuch. Agnieszka zmarła. Naeem spakował zwłoki do samochodu i porzucił w rowie w Dobroniu pod Pabianicami. Teraz grozi mu dożywocie.

Tuż obok nas

Ta szokująca historia to jeden z wielu dowodów, że niewolnictwo nie skończyło się w XIX wieku. Choć dziś ten termin funkcjonuje raczej jako metafora ciężkiej pracy. Bankierzy mówią, że są „dobrze opłacanymi niewolnikami”. Organizacje praw człowieka przekonują, że praca za dolara dziennie to „niewolnictwo”. Jednak wszystkie konwencje dotyczące zwalczania niewolnictwa nie pozostawiają wątpliwości – niewolnik to człowiek zmuszony do pracy oszustwem, przemocą lub groźbą przemocy. Jeśli tak, to prawdziwe niewolnictwo jest tuż obok nas.

Amerykański Departament Stanu w najnowszym raporcie o handlu ludźmi stwierdza, →